

اهمیت کتابخوانی برای بچه ها

اگر فرزندانمان به طور صحیح، اصولی و متناسب با شرایط و نیاز جامعه آموزش ببینند و تربیت شوند بدون شک جامعه ای موفق و پویا خواهیم داشت. یکی از ابزارهای این آموزش صحیح کتاب های مفید و ارزشمند است. بنابراین خواندن کتاب، باید در برنامه روزانه افراد از بدو تولد تا بزرگسالی گنجانده شود. نکته مهم و قابل توجه در این بحث، این است که والدین و مربیان باید دقت داشته باشند که برای هر گروه سنی کتاب های خاصی انتخاب شود و حتی لازم است برای هر سن، شیوه خاصی برای خواندن کتاب در نظر گرفته شود. در این مقاله شما با شیوه های خواندن کتاب برای گروه های سنی مختلف (از بدو تولد تا دوران مدرسه) آشنا می شوید. البته پیش از آن درباره ضرورت کتابخوانی برای کودکان مطالبی می خوانید.

الف: چرا کودک باید کتاب بخواند؟

- *نیازمند آموختن مهارت های زندگی است و کتاب، منبعی مورد اعتماد در این زمینه است.
- *نیازمند آموختن زبان مادری و مطالبی آموزنده و جدید از دنیای اطرافش است.
- *به عزت نفس و اعتماد به نفس نیاز دارد و کتاب راهنمای خوبی برای او در این زمینه است.
- اگر روزانه (هرچند اندک و کوتاه) برای فرزندتان کتاب بخوانید، این کار موجب می شود:
 - ارتباط عاطفی عمیقی میان شما و او برقرار شود.
 - بداند فردی دوست داشتنی است و برای والدینش مهم و ارزشمند است.
 - اطلاعات و تجربیات خود را از این طریق به او منتقل کنید.
 - در او حس کنجکاوی به وجود بیاورید.
 - ذهنی منتقد پیدا کند.
 - لغات بیشتری یاد بگیرد و احساسات و افکارش را بهتر بیان کند.
 - به طور غیرمستقیم و از طریق سوالاتی که هنگام خواندن کتاب از او می پرسید، با مشکلاتی که دارد، آشنا شوید.
 - و از همه اینها مهم تر، شما و فرزندتان لحظاتی خوش و مفید را با هم می گذرانید. او در کنار شما آرامش و آگاهی و اعتماد را یکجا به دست می آورد و هر آنچه می خواهید به او بیاموزید از این طریق به او آموزش می دهید.

ب: چه کتاب هایی برای فرزندمان مناسب است؟ (براساس گروه های متفاوت سنی)

دوره شیرخوارگی و نوزادی (صفر تا ۲ سال)

- توانایی دید نوزادان، از نظر دقت و توجه آنها به اشیا به شدت رشد می کند. نوزادان از سه ماهگی می توانند نگاهشان را از روی تصویر بردارند. به همین دلیل، کتاب خواندن برای شان کم کم جالب می شود.
- کودکان در این سن اغلب همه چیز را در دهان می گذارند حتی کتاب ها را نیز می جویند. بهتر است در این سن از کتاب های پارچه ای یا پلاستیکی – که کتاب های حمام معروف است – استفاده کنید. جویدن و نگاه کردن به عکس های کتاب برای او به معنی مطالعه است.
- تا می توانید عکس ها و تصاویری با رنگ های تند و روشن به او نشان دهید.
- هنگامی که در رختخواب است برایش کتاب بخوانید. نگاه کردن به صورت شما و شنیدن صدایتان برایش آرام بخش است.
- بگذارید به کمک شما برای اشیا اسم بگذارد.
- سعی کنید هنگامی که برایش کتاب می خوانید از عروسک هایش یا وسایلی مثل قاشق، بشقاب و... به عنوان شخصیت های قصه استفاده کنید.
- شعرهای قدیمی که با بازی همراه است (مانند: تاپ تاپ خمیر، عمو زنجیرباف (برای کودکان این سنین و حتی سال های بالاتر (تا ۴ سال) می تواند جذاب باشد.

کودکان نوپا (۲ تا ۴ سال)

- در این سن کودکان می خواهند درباره مسایل روزمره زندگی هرچه بیشتر بدانند. او را در آغوش بگیرید و برایش کتاب بخوانید.
- کتاب هایی با حجم کم و تصاویر ساده و مشخص برای شان تهیه کنید.
- ممکن است کودکان در این سن، از شما بخواهند داستانی را چندین بار برای شان بخوانید. پس صبور باشید.
- این کار آنها به این دلیل است که می خواهند مطمئن شوند عکس ها و اتفاقات در همان صفحات هستند و تغییری رخ نداده است و پایان و نتیجه کتاب در هر بار خواندن یکسان است.
- به شکل فعال برای شان کتاب بخوانید. به این ترتیب که گاه در حین خواندن کمی مکث کنید تا آنها ادامه دهند یا کلماتی را انتخاب کنند. با این کار، گنجینه لغاتشان پر بار می شود.
- اشعار ساده و کودکانه در این سن برایش بسیار مناسب است. وقتی اشعار را حفظ کند و برایتان بخواند، احساس می کند، فرد مهمی است و این مساله در ایجاد حس اعتماد به نفس او بسیار اهمیت دارد.
- پیش از خواب زمان مناسبی برای خواندن کتاب است. سعی کنید از داستان های شاد با پایانی خوش استفاده

کنید.

کودکان ۴ تا ۷ سال

- خواندن داستان برای کودکان در این سن موجب می شود تا خود را باور کنند.
- سعی کنید ذهن او را هنگام خواندن داستان، درگیر کنید. به عنوان نمونه پیش از خواندن نقطه اوج داستان، از او بخواهید حدس بزند چه اتفاقی خواهد افتاد؟ یا پس از خواندن از او بپرسید اگر به جای شخصیت اصلی بود، دوست داشت چه کاری انجام دهد و...
- خواندن شعر را فراموش نکنید. کودکان ذهن گیرایی دارند و به راحتی اشعار را حفظ می کنند. این کار به تقویت حافظه آنها بسیار کمک می کند.
- شما می توانید از کتاب به عنوان ابزار درمانی هم استفاده کنید. اگر کودکان می ترسد، اگر منتظر فرزند دیگری هستید یا اگر می خواهید او را به مطب دکتر و دندانپزشک ببرید با خواندن کتاب هایی در این زمینه، ذهن او را آماده کنید.
- به عکس العمل های او هنگام خواندن کتاب دقت کنید. ببینید از چه اتفاقی شاد و از چه چیز غمگین می شود؟ چه وقت حوصله اش از یک کتاب سر می رود و دوست دارد سراغ کتاب دیگری برود.
- داستان های افسانه ای برایش بخوانید. این داستان ها ارزش ها و ضدارزش ها را به او آموزش می دهند. او با گوش کردن به این داستان ها می آموزد که همیشه امیدوار باشد، با بدی ها مبارزه کند و از مشکلات نترسد.
- اگر فکر می کنید بخش هایی از داستان، او را می ترساند، می توانید از قبل با او گفت و گو کنید یا آن قسمت ها را حذف کنید. حتی می توانید به او بگویید چشم هایش را ببندد و آن بخش ها را نادیده بگیرند. در این نوع داستان ها بهتر است شخصیت کتاب ها حیوانات باشند.
- سعی کنید مجلات، تابلوها (و هر خواندنی دیگر) را با مشارکت او بخوانید. این یکی از روش هایی است که فرزندان را به خواندن علاقه مند می کند.
- خوشبختانه امروزه در کشور ما مجلات بسیاری هستند که مخصوص کودکان چاپ و منتشر می شوند. مشترک یکی از این مجلات شوید. هر گاه که این نشریه به منزل شما می رسد و کودکان می فهمد که مخصوص اوست، احساس مهم بودن می کند و بیشتر به خواندن تشویق می شود.
- نکته مهمی که باید مدنظر قرار دهید این است که هیچ گاه با زور و اجبار، او را وادار به خواندن نکنید زیرا نتیجه خوبی را مشاهده نخواهید کرد.
- هیچ گاه سعی نکنید تا پیش از رفتن به مدرسه، خواندن را به او بیاموزید. اگر به آنها در این زمینه، فشاری وارد شود، اعتماد به نفس خود را از دست می دهند. (البته بعضی از آنها خود به این کار علاقه نشان می دهند و مجذوب خواندن کتاب می شوند و دوست دارند خودشان کتاب را بخوانند)

کودکان ۴ تا ۷ سال

-در این سنین (به خصوص سال اول دبستان) کودک علاقه شدیدی به خواندن دارد. با دقت و علاقه به او گوش کنید و وانمود کنید این کار او، برای شما، بسیار مهم است.

-کودکان در این سنین کم کم از دیگران الگوبرداری می کنند. ماجراهای زندگی واقعی افراد، زندگینامه بزرگان که مخصوص کودکان نوشته شده است، کتاب های خوبی در این زمینه هستند.

-هنگام خواندن داستان، بخشی از کتاب را شما بخوانید و قسمت دیگر را به او بدهید. از او بپرسید، فکر می کند بعد از این چه اتفاقی خواهد افتاد؟

-کتاب، ابزار مناسبی برای پرورش تخیل بچه هاست. آنها را با موقعیت های متفاوتی رو به رو می کند، این مساله باعث می شود ذهن آنها درگیر شود، به دنبال راه حل بگردند و بعدها اگر با مشکلی مشابه آن رو به رو شدند، پیش زمینه ای ذهنی درباره آن داشته باشند.

-ادبیات کهن ایران و جهان، موضوعات خوب و مناسبی برای مطالعه کودکان شما (و حتی خودتان) است. این کتاب ها منابع مهمی برای آموختن درس های زندگی هستند.

خلاصه اینکه: بچه های کتاب خوان...

۱. در مدرسه عملکرد بهتری دارند.
۲. گنجینه لغات آنها پر بارتر است.
۳. در نوشتن انشا مشکلی ندارند و به شکلی خلاق می نویسند.
۴. از نظر دستور زبان و نوع به کارگیری جملات، دقیق تر هستند.
۵. منظور خود را در نوشتن، بهتر بیان می کنند.
۶. عزت نفس و اعتماد به نفس بالاتری دارند.